

Arbetsmarknadsförvaltningen

Arbetsmarknadsnämnden

BeslutHandläggare:
Tuomo Niemelä

Offert till arbetsmarknadsdepartementet för övertagande av arbetsförmedlingsuppdraget i Uppsala

Arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att ställa sig bakom upprättad offert för övertagande av Arbetsförmedlingens uppdrag i Uppsala kommun,

att föreslå kommunstyrelsen besluta att lämna in upprättad offert till arbetsmarknadsdepartementet.

Sammanfattning

Uppsala kommun erbjuder arbetsmarknadsdepartementet att, till en kostnad om **85 procent**, av de anslag Arbetsförmedlingen tilldelas, överta och genomföra Arbetsförmedlingens uppdrag i Uppsala kommun. Arbetsförmedlingens omdaning har en direkt påverkan på behovet av kommunens välfärdstjänster. För att klara välfärdens utmaningar behöver kommunen upprätthålla en aktiv arbetsmarknadspolitik för att fler uppsalabor ska komma i arbete och stärka de som har en utsatt ställning på arbetsmarknaden med kompetenshöjande utbildningsinsatser inom den kommunala vuxenutbildningen. Uppsala har förutsättningar att ta ett helhetsansvar för arbetsmarknadspolitiken i Uppsala om ansvar och resurser beviljas.

Uppsala kommun erbjuder ett helhetsperspektiv, där funktioner såsom utbildning arbetsmarknad och socialtjänst samarbetar för att skapa bästa möjliga förutsättningar för individen att komma ut i en egen hållbar försörjning.

Ärendet

Uppsala ingår i en expansiv arbetsmarknadsregion och har en låg arbetslöshet i jämförelse med riket. Här finns ett brett utbud av arbetskraft och kompetens som lockar såväl enskilda individer som företag. Inom flera yrken är behovet av arbetskraft stort. Samtidigt finns det grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Majoriteten av de arbetslösa tillhör grupper som är missgynnade och utsatta på arbetsmarknaden och dessa grupper tenderar att växa. Till dessa grupper hör personer med endast förgymnasial utbildning, utomeuropeiskt födda och personer som har en

funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa som medför nedsatt arbetsförmåga. Det ska poängteras att alla individer i dessa grupper inte har svårt att få arbete.

I utredningen "Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna" (SOU 2020:41) beskrivs kommunernas möjlighet att leverera arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av och med ersättning från Arbetsförmedlingen inom nuvarande regelverk, dvs. lagen (2008:962) om valfrihetsystem (LOV) eller lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Utredningen bedömer även att det är tillåtet för kommuner att, förutom LOU och LOV, tillhandahålla arbetsmarknadspolitiska insatser under en avgränsad tid om tillhandahållandet annars är otillräckligt.

Uppsala kommun är medveten om den statliga utredningens innehåll och begränsning i sakfrågorna men beklagar att utredningen inte innehåller några förslag i riktning mot ett större kommunalt ansvar inom arbetsmarknadspolitiken. Uppsala kommun vill mer och har alla förutsättningar för att axla ett ökat kommunalt helhetsansvar för de arbetssökande.

Ett ökat kommunalt uppdrag för enskilda arbetssökande ger kommunerna större möjligheter till helhetsansvar och underlättar och effektiviserar kommunernas arbete. Utredningen (SOU 2020:41) pekar på att det gällande vissa grupper också skulle kunna vara samhällsekonomiskt effektivare då de redan har en stor del av sina kontakter med kommunerna. Uppsala kommun har i sin ansökan om att bli försökskommun just uttryckt helhetsansvaret som en framgångsfaktor i arbetet med de arbetssökande. Genom den samlokalisering av vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser arbetsmarknadsnämnden genomfört i Uppsala ges deltagaren ett samlat stöd och en sammanhållen planering. Samordningen kring individen visar också på goda resultat. I Uppsala gick 30 procent av de som lämnade kommunens arbetsmarknadsverksamhet till arbete och ytterligare 15 procent till studier under 2019.

Kommunerna tar redan ett stort ansvar för enskilda arbetslösa, framför allt inom socialtjänsten och genom kommunala arbetsmarknadsinsatser. 4 381 uppsalabor var under 2019 i behov av ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet. Uppsala kommun hade under 2019 en nettokostnad på ca 137 miljoner kronor för arbetsmarknadsinsatser. Vårt engagemang i Uppsalabornas behov av kommunens stöd speglas även i deltagarantalet i arbetsmarknadsinsatser och vuxenutbildning. 2019 deltog 2 558 uppsalabor i kommunens arbetsmarknadsinsatser och 12 663 elever tog del av vuxenutbildningens studieformer.

Uppsala kommun erbjuder sig i upprättad offert att åta sig ett utvidgat arbetsmarknadspolitiskt uppdrag med en möjlighet till en aktiv arbetsmarknadspolitik och en möjlighet för staten att utvärdera utfallet av ett större kommunalt ansvar i genomförandet av arbetsmarknadspolitiken. Erbjudandet ges till en ersättning motsvarande **85 procent** av anslagen som utgår till Arbetsförmedlingen i Uppsala.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom

Förvaltningsdirektör

Arbetsmarknadsnämnden
Offert

Kommunstyrelsen

Handläggare:
Tuomo Niemelä

Offert

Uppsala kommun erbjuder arbetsmarknadsdepartementet ett kommunalt övertagande av Arbetsförmedlingens hela uppdrag i Uppsala kommun till en ersättning motsvarande **85 procent** av anslagen som utgår till Arbetsförmedlingen i Uppsala kommun.

Vi erbjuder följande:

- Uppsala blir en utvärderingskommun till arbetsmarknadsdepartementet och Arbetsförmedlingen avseende effekter av ett större kommunalt ansvar för arbetsmarknadspolitiken samt effekter för individ och näringsliv genom ett dynamiskt inköpssystemet.
- Praktik och arbetsmarknadsanställning inom kommunal och privat sektor erbjuds de arbetssökande.
- Arbetsplatsförlagda utbildningar tas fram i samarbete med näringslivet, kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskoleutbildning för att överbygga matchningsgapet.
- Arbetsmarknadsnämnden samordnar individens planering mot arbete i en samlad plan istället för olika planer hos olika aktörer.
- Arbetsmarknadsnämnden inför snabbaktivering och inbokat möte, digitalt eller fysiskt, med en arbetsmarknadssekreterare inom en arbetsvecka.
- Upprättande av en individuell planering mot egen försörjning görs i direkt anslutning till mötet med arbetsmarknadssekreteraren. För heltidplanering krävs 30-40 timmars tillgänglighet per vecka (beroende av individens förutsättningar).
- Digital vägledning finns tillgänglig och fysisk vägledning och hjälp i arbetssökandet ges till de som är i behov av det.
- Studie- och yrkesvägledning erbjuds alla för att fler ska välja att studera.

Bakgrund

I utredningen "Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna" (SOU 2020:41) beskrivs kommunernas möjlighet att leverera arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av och med ersättning från Arbetsförmedlingen inom nuvarande regelverk, dvs. lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) eller lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Utredningen bedömer även att det är tillåtet för kommuner att, förutom LOU och LOV,

tillhandahålla arbetsmarknadspolitiska insatser under en avgränsad tid om tillhandahållandet annars är otillräckligt.

Ett ökat kommunalt uppdrag för enskilda arbetssökande ger kommunerna större möjligheter till helhetsansvar och underlättar och effektiviserar kommunernas arbete. Utredningen pekar på att det gällande vissa grupper också skulle kunna vara samhällsekonomiskt effektivare då de redan har en stor del av sina kontakter med kommunerna. Uppsala kommun har i sin tidigare ansökan om att bli försökskommun (KSN-2019-03035) just uttryckt helhetsansvaret som en framgångsfaktor i arbetet med de arbetssökande. Genom den samlokalisering av vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser arbetsmarknadsnämnden genomfört i Uppsala ges deltagaren ett samlat stöd och en sammanhållen planering. Samordningen kring individen visar också på goda resultat. I Uppsala gick, under 2019, 30 procent av de som lämnade kommunens arbetsmarknadsverksamhet till arbete och ytterligare 15 procent gick vidare till studier.

Från och med den 15 april 2021 ska nyanlända kvinnor och män kunna ges möjlighet att delta i ett så kallat intensivår. Ett intensivår ska bestå av språkintensiva och arbetsplatsnära insatser och ska förstärka möjligheterna för nyanlända att påskynda sitt inträde på arbetsmarknaden. Det är ett positivt initiativ från regeringen men satsningen träffar inte alla nyanlända inom etableringen utifrån de varierande behoven och förutsättningarna som individen har.

Kommunens Utbildnings- och jobbcenter finns lokaliserade centralt i Uppsala samt i utsatta stadsdelar som Gottsunda och efter årsskiftet även i stadsdelen Gränby/Kvarngärdet som har en oroande ökning av otrygghet och oro. Den undersökning som arbetsmarknadsförvaltningen genomförde i stadsdelen inför lokaliseringen visar att en övervägande majoritet av de intervjuade medborgarna (171 personer) har behov av stöd att söka och hitta jobb. Behovet är lika stort hos både kvinnor och män. 40 procent av de intervjuade är i behov av ekonomiskt bistånd och upplever bristande stöd från arbetsförmedlingen i jobbsökaraktiviteter.

Kommunerna tar redan ett stort ansvar för enskilda arbetslösa, framför allt inom socialtjänsten och genom kommunala arbetsmarknadsinsatser. 4 381 uppsalabor var under 2019 i behov av ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet. Uppsala kommun hade under 2019 en nettokostnad på ca 137 miljoner kronor för arbetsmarknadsinsatser. Vårt engagemang i Uppsalabornas behov av kommunens stöd speglas även i deltagarantalet i arbetsmarknadsinsatser och vuxenutbildning. 2019 deltog 2 558 uppsalabor i kommunens arbetsmarknadsinsatser och 12 663 elever tog del av vuxenutbildningens studieformer.

Uppsala kommun är medveten om den statliga utredningens innehåll och begränsning i sakfrågorna men beklagar att utredningen inte innehåller några förslag i riktning mot ett större kommunalt ansvar inom arbetsmarknadspolitiken. Uppsala kommun vill mer och har alla förutsättningar för att axla ett ökat kommunalt helhetsansvar för de arbetssökande.

Varför erbjuder vi detta?

- Kommunens förvaltningar och bolag har tidigare samlats kring satsningen som gjordes på extratjänster 2017-2018 då drygt 700 uppsalabor kom i jobb. Engagemanget i uppsalabornas möjligheter till jobb och egen försörjning finns kvar i hela kommunen och vi står redo att planera in minst 1 000 subventionerade anställningar i våra verksamheter.
- Alla arbetssökande inklusive de som står längre ifrån arbetsmarknaden behöver ett aktivt stöd. I nuläget arbetar Arbetsförmedlingen med fokus på de

som är nyarbetslösa. Arbete behövs särskilt med gruppen nyanlända som har en låg anslutning till a-kassan samtidigt som Uppsala har något fler utrikesfödda bland de arbetslösa än landet som helhet. Här måste mer göras.

- Statistik från Arbetsförmedlingens datalager visar att andelen utan registrerad aktivitet i etableringsprogrammet ökat från 23 procent i mars 2019 till 30 procent i mars 2020, en ökning med 7 procentenheter. Även inom jobbgarantin för ungdomar (UGA) och jobb- och utvecklingsgarantin (JOB) har det skett en ökning av andelen utan registrerad aktivitet, dock något lägre än för etableringsprogrammet. Utvecklingen under året har sett olika ut i de två programmen, men jämför man mars 2019 med samma månad 2020 har andelen utan aktivitet i JOB ökat från 18 procent till 21 procent, det vill säga en ökning med 3 procentenheter och en ökning från 18 procent till 22 procent för UGA, det vill säga en ökning med 4 procentenheter. Uppsala kommuns ambition är att de arbetssökande i så stor utsträckning som möjligt ska beviljas en heltidsplanering för att påskynda etableringen och inträdet på arbetsmarknaden. Uppsala kommun har beviljats 13,8 miljoner från Asyl- och migrationsfonden för att korta sfi-elevers väg till jobb genom en heltidsplanering.
- Arbetsmarknadsnämnden i Uppsala kommun har inrättat ett dynamiskt inköpssystem (DIS) för arbetsmarknadsinsatser. Kort innebär det att leverantörer kvalificerar sig utifrån givna grundkriterier för att kunna ansluta sig till systemet, DIS. Utifrån behov hos individen, eller om grupper av individer har snarlika behov, lägger kommunen ut förfrågningsunderlag som kvalificerade externa leverantörer kan lägga anbud på. Detta kompletterar kommunens egen arbetsmarknadsverksamhet med externa leverantörers expertis och möjliggör mer skraddarsydd insatser för de arbetssökande. Systemet i sig främjar näringslivets medverkan och motverkar en snedvriden konkurrens i och med ett större kommunalt deltagande. Inköpssystemet är igång och förfrågningsunderlag publiceras löpande. Genom det dynamiska inköpssystemet kan Uppsala lösa de matchande eller rustande insatserna som särskiljs i Arbetsförmedlingens analys. Systemet kan skalas upp och här kan staten ta stöd och kraft av kommunen för utvecklingen av inköpssystem som svarar mot variationen av behov hos de sökande. Vidare förväntas det påvisa hur kostnadseffektiviteten i ett system för arbetsmarknadsinsatser kan optimeras. Det dynamiska inköpssystemet möjliggör snabba insatser och aktivering då vi inom 30 dagar från utskicket av förfrågningsunderlaget kan ha en leverantör på plats redo för start.
- Uppsala kommun har det yttersta ansvaret för kommuninvånarna och har en stor organisation i arbetsmarknadsförvaltningen som idag arbetar framgångsrikt med arbetssökande uppsalabor. Den organisation arbetsmarknadsnämnden byggt upp kan säkra ett aktivt stöd till fler arbetssökande uppsalabor.
- Uppsala kommun kan erbjuda ett helhetsperspektiv, där funktioner såsom utbildning, socialtjänst och arbetsmarknad arbetar tillsammans med kommunens näringslivsenhet och näringsliv för att skapa bästa möjliga förutsättningar för att fler uppsalabor ska komma ut i en egen hållbar försörjning.
- Uppsala kommun har mycket starka incitament, utifrån sina goda förutsättningar, att bryta utvecklingen av uppsalabor behov av ekonomiskt bistånd, öka inträdet på arbetsmarknaden och möjligheten till en egen hållbar försörjning.

- Uppsala är Sveriges fjärde stad med över 230 000 invånare, 21 000 företag och en växande arbetsmarknad. Uppsala ingår i en expansiv arbetsmarknadsregion med närhet till Stockholm och Uppsala har en lägre arbetslöshet i jämförelse med riket och jämförbara kommuner. Uppsala kommun är den största arbetsgivaren med ca 18 000 anställda. Här finns ett brett utbud av arbetskraft, forskning och kompetens som lockar såväl enskilda individer som företag. Inom flera yrken är behovet av arbetskraft stort. Samtidigt finns det grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsprognos från juni 2020 visar tydligt på en tudelad arbetsmarknad där arbetslösa med svag konkurrensförmåga sticker ut och behöver mer stöd. Ca 9000 arbetslösa i Uppsala län identifierades med svag konkurrensförmåga vilket kan jämföras med gruppen övriga inskrivna som låg på ca 4 000 personer.
- Många nyanlända har kommit till Uppsala. Dessa personer är en tillgång för kommunen med tanke på kompetensförsörjningsbehoven på arbetsmarknaden och framför allt inom vård och omsorg. Det ställer krav på att Uppsala har ett välutvecklat mottagande som bidrar till en snabb och bra etablering på arbetsmarknaden. Här kan kommunen göra mer, som Uppsala största arbetsgivare, om vi får tillgång till arbetsförmedlingens insatser för nyanlända.
- Uppsala kommun har sedan lång tid samorganiserat arbetsmarknadsinsatser, kommunal vuxenutbildning och ekonomiskt bistånd under samma nämnd; arbetsmarknadsnämnden. Det finns en stark politisk enighet om fördelarna med denna samorganisering då flertalet individer har insatser inom de olika verksamheterna. Samorganiseringen möjliggör effektiva insatser för de personer verksamheten möter.
- Under 2019 etablerade arbetsmarknadsnämnden Utbildnings- och jobbcenter där vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser samlokaliseras för att förstärka det samordnade arbetet kring individen. Verksamheten bedrivs centralt i Uppsala i stadsdelen Boländerna samt i Gottsunda centrum. Arbetet går nu vidare med en etablering av lokal och verksamhet i stadsdelen Gränby/Kvarngärdet. Gottsunda är utpekad av NOA som en särskilt utsatt stadsdel och en ökad offentlig närvaro och service är en angelägen insats för att motverka en ökande oro och därför finns ett uppdrag från kommunfullmäktige att öka närvaron i vissa stadsdelar. Övrig offentlig service har avvecklats från stadsdelen men vi vill öka den offentliga servicen till medborgarna via våra Utbildnings- och jobbcenter och göra det enkelt för individerna att snabbt få stöd och vägledning.
- Vid Utbildnings- och jobbcenter i Gottsunda har Uppsala kommun även etablerat ett lärcentrum som ökar möjligheterna för människor att studera på olika nivåer vid lärcentret, till exempel universitet och högskola, yrkeshögskola samt komvux.
- Genom en aktiv näringslivspolitik med företagare och företag i fokus tar Uppsala kommun vara på innovationskraften bland kommunens entreprenörer. Kommunen underlättar för innovationer genom att utgöra såväl lokal som nationell och internationell testbädd för ny teknik och smarta tjänster. Uppsala kommuns näringslivsenhet är en stark och viktig part för näringsliv och arbetsgivare.
- Samverkan och samarbete med stadens båda universitet är etablerat sedan tidigare och utvecklas framåt. I samarbete med Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS), kommunens näringslivsenhet och branschen har kommunen under hösten 2019 startat upp den första operatörsutbildningen mot Life Science-industrin i Uppsala.

Branschen har en stor efterfrågan på medarbetare och utbildningen hade över 170 sökande till utbildningen. Det finns goda förutsättningar att möta branschens efterfrågan på utbildade medarbetare och målet är att detta samarbete utvecklas tillsammans med STUNS, näringslivsenheten, branschen och fackliga organisationer mot andra yrken där en relativt kort och snabb utbildning leder direkt till arbete.

Uppsala kommun erbjuder en möjlighet till en aktiv arbetsmarknadspolitik och en möjlighet att utvärdera utfallet av ett större kommunalt ansvar i genomförandet av arbetsmarknadspolitiken. Detta erbjuder vi till en ersättning motsvarande **85 procent** av anslagen som utgår till Arbetsförmedlingen i Uppsala.

Uppsala kommun 2020-XX-XX

Mohamad Hassan

Ordförande

Lotta von Wovern

Nämndsekreterare